

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin "2003-2005-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və iqtisadi inkişaf üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında fərmanının imzalanmasından 23 il keçir. Prezident İlham Əliyev bu sahədə də ardıcıl siyasət apararaq həmin proqramın icrasını təmin etmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin söyləri nəticəsində 1996-2002-ci illər ərzində Azərbaycanda ümumi daxili məhsul 1,7, iqtisadiyyata kapital qoyuluşu 7,8, əhalinin nominal pul gəlirləri 3, orta aylıq əməkhaqqı və pensiya 5 dəfə artmışdı. Lakin ondan əvvəlki dövrdə yaranmış gerilik belə tez bir zamanda ölkədə iqtisadiyyatın yüksək inkişaf səviyyəsini və əhalinin beynəlxalq standartlara uyğun həyat tərzini tam təmin etməyə imkan verməmişdi. Odu ki, Ümummilli Lider 2003-cü il fevralın 20-də sözügedən fərmanı imzalamışdır.

Proqramın həyata keçirilməsi nəticəsində 2005-ci ildə yoxsulluq səviyyəsi 2002-ci ildəki 46,7 faizdən 29,3 faizə düşmüşdür. Görülən tədbirlər sayəsində 2007-ci ilin axırına yoxsulluq səviyyəsi artıq 15,8 faizə enmişdir.

Bu istiqamətdə aparılan siyasətin ardıcıl xarakter daşdığını 2008-ci ilin sentyabrında Prezident İlham Əliyevin imzaladığı "2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və davamlı inkişaf Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında" sərəncam da sübut etdi. Bu sənəd əhalinin rifah halının yaxşılaşdırılması istiqamətində əldə olunmuş nailiyyətləri davam etdirmək, yoxsulluq

səviyyəsinin daha da azaldılmasını, habelə bununla bağlı BMT-nin qəbul etdiyi "Minilliyin İnkişaf Məqsədləri"ndən irəli gələn vəzifələrin ölkəmizin xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla yerinə yetirilməsini təmin etmək məqsədi daşıyırdı.

2004-cü ilin fevralında isə dövlət başçısının fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" təsdiq olundu. 2004-2008-ci illəri əhatə edən bu birinci proqram və sonrakı illərdə həmin istiqamətə yönəldilən növbəti proqramlar yoxsulluğun azalması misilsiz rol oynadı. Bölgələrin tarazlı inkişafı təmin edildi, təkcə iri şəhərlərdə deyil, rayonlarda da çoxsaylı sənaye, emal, xidmət müəssisələri açıldı. Unudulmuş, tənəzzülə uğramış kənd təsərrüfatı sahələrinin dirçəldilməsi ilə minlərlə insanın məşğulluq problemi həll olundu.

2004-cü ildən bəri regionlarda on minlərlə yeni müəssisənin açılması və burada milyonlarla iş yerinin yaradılması şərhə ehtiyacı olmayan faktdır. Təkcə 2025-ci ilin 9 ayında ölkədə 77,7 min yeni iş yeri açılıb. Həmin ilin 11 ayında 530 mindən çox şəxs aktiv məşğulluq proqramlarına cəlb edilib, o cümlədən 16,5 min şəxs üçün özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində kiçik ailə biznesləri yaradılıb. Ümumilikdə ötən dövrdə 111 min şəxs özünüməşğulluq proqramına cəlb edilib. Bu proqramın dəstəyi ilə onlar üçün kiçik ailə təsərrüfatlarının qurulması təmin olunub. Hazırda dövlət məşğulluq siyasətinin başlıca istiqamətlərindən biri "Böyük qayıdış" proqramına uyğun olaraq doğma yurdlarına köçürülən vətəndaşların məşğulluğunun təmin edilməsidir.

Son 22-23 il ərzində Azərbaycanın ümumi daxili məhsulu bir ne-

Heydər Əliyevin yoxsulluğun azaldılması ilə bağlı dövlət proqramını təsdiq etməsindən 23 il keçir

çə dəfə artıb. Ölkəmizin həyata keçirdiyi qlobal neft-qaz və ixrac layihələri Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirib. Ölkə iqtisadiyyatının bel sütünunu təşkil edən "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqları milyardlarla dollar gəlir gətirib. Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, üç böyük boru xəttinin birləşməsindən yaranan "Cənub qaz dəhlizi" bir çox ölkənin enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayaraq Azərbaycanın iqtisadi qüdrətini getdikcə daha da artırır. Bu layihələr ölkəmizə rifah gətirir və

dövlətimiz eyni zamanda uğurlu sosial siyasət yeridərək neft kapitalını insan kapitalına çevirib.

Yoxsulluğun minimuma endirilməsi yenə də prioritet olaraq qalır. Təsədüfi deyil ki, "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də də bu məsələ özünə geniş yer alıb. Burada dövlətin vətəndaşın rifahını nə qədər yüksək tutması bir daha aydın görünür. Qeyd olunur ki, davamlı və yüksək iqtisadi artım dinamik və inklüziv cəmiyyətin formalaşmasına xidmət etməli, hər bir vətəndaş öz həyatında bu inkişafı hiss etmə-

lidir. İnsanların sosial statusundan və yaşadığı ərazidən asılı olmayaraq, iqtisadi imkanlara çıxışı bərabər və ədalətli olmalıdır. İnkişafdan hər bir vətəndaşın bəhrələnməsi yenə də diqqət mərkəzindədir. Dövlət yüksək inkişaf üçün yalnız iqtisadi artımı deyil, cəmiyyətin bütün üzvlərinin sosial rifahını mühüm amil sayır: "İqtisadiyyat inkişaf etdikcə vətəndaşların sərvət və gəlirlərinin, o cümlədən əməkhaqlarının artırılaraq layiqli səviyyəsi təmin edilməli, əməkhaqqının artımı əmək məhsuldarlığının artımı ilə uzlaşdırılmalıdır. Ölkədə artan

gəlirlər daha geniş iqtisadi imkanlar yaratmalı, bütün əhali qrupları üçün səmərəli məşğulluğa və layiqli əməyə nail olunmalı, xüsusilə qadınların iqtisadi imkanlara çıxışı yaxşılaşmalıdır... İqtisadiyyatın davamlı inkişafı gəlirlərin ədalətli bölgüsünü təmin etməli, əhalinin aşağıgəlirli təbəqəsinin sosial-iqtisadi rifahını artırmalıdır".

"Sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" bir daha təsdiqləyir ki, ölkə əhalisinin bütün təbəqələri cəmiyyətin ayrılmaz hissəsidir və dövlət onların qayğısına qalır. Ölkədə yoxsulluq səviyyəsinin

minimuma endirilməsi və aşağı işsizlik səviyyəsi, eləcə də yoxsul təbəqənin ehtiyaclarının qarşılanmasına yönələn ünvanlı yardımların əhatə dairəsinin genişləndirilməsi vətəndaşların sosial müdafiəsinə əlavə imkanlar yaradır.

Deyilənlərə bir neçə fakt və rəqəmi də əlavə etmək istərdik. Belə ki, 2018-2025-ci illərdə icra olunan, 4 milyondan çox vətəndaşı əhatə edən, illik əlavə olaraq 7,6 milyard manat vəsaitin ayrıldığı 5 sosial islahat paketi nəticəsində minimum pensiya 3 dəfəyə yaxın artırılaraq 110 manatdan 320, minimum əməkhaqqı 3,1 dəfə artırılaraq 130 manatdan 400 manata yüksəlib. Bu dövrdə orta aylıq pensiya 208 manatdan 540 manata (o cümlədən yaşa görə orta aylıq pensiya 234 manatdan 576 manata), orta aylıq əməkhaqqı 545 manatdan 2025-ci il noyabrın 1-nə olan tarixə 1086,3 manata çatıb.

Bütün bunlar bir daha göstərir ki, dövlətimizin siyasətinin mərkəzində vətəndaşın maraqları, sosial rifahı dayanır. Dövlət başçısının həyata keçirdiyi sosial-iqtisadi islahatların uğurunu insanların yaşayışına aid bütün sahələrdə - məşğulluq probleminin həllində, maaşların və pensiyaların artırılmasında, səhiyyə və təhsildə, sosial infrastrukturda, digər istiqamətlərdə reallaşdırılan çoxsaylı layihələrdə aydın görmək mümkündür. Bu işlərə vaxtilə Ulu Öndər Heydər Əliyev başlamış və onlar Prezident İlham Əliyev tərəfindən ardıcılıqla, böyük müvəffəqiyyətlə davam etdirilməkdədir. Azərbaycanda, əslində, qısa zaman kəsiyində yoxsulluğun səviyyəsinin 50 faizdən təxminən 5 faizə enməsi bax, belə çoxşaxəli tədbirlər sayəsində mümkün olub.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"